

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

**Betreft: Voorontwerp van decreet tot instemming met het Samenwerkingsakkoord tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de wijziging van het Interregionaal Samenwerkingsakkoord Verpakkingsafval
- Tweede principiële goedkeuring**

Samenvatting

Voorliggend ontwerp tot wijziging van het interregionale samenwerkingsakkoord (ISA) inzake verpakkingen heeft als doel de bepalingen van het bestaande samenwerkingsakkoord af te stemmen op de Europese Verordening 2025/40 betreffende verpakkingen en verpakkingsafval (PPWR). Deze verordening vervangt Richtlijn 94/62/EG en beoogt een geharmoniseerd regelgevend kader voor de hele Europese markt, met als centrale doelstellingen het beperken van de milieueffecten van verpakkingen en het bevorderen van een circulaire economie.

Met deze wijziging wordt het bestaande samenwerkingsakkoord juridisch en inhoudelijk aangepast aan de Verordening, met invoering van o.m. een procedure voor producentenregistratie en goedkeuring. De Interregionale Commissie voor UPV krijgt hiervoor een uitgebreid takenpakket en eigen personeel. De goede elementen van het bestaande UPV-systeem inzake verpakkingen blijven dankzij de wijziging van het bestaande samenwerkingsakkoord behouden. Deze wijziging aan het samenwerkingsakkoord dient volledig goedgekeurd te zijn voor 12 augustus 2026, de datum van de inwerkingtreding van de Europese verpakkingsverordening.

Het wijzigend ISA voorziet ook in een minimaal juridisch kader voor statiegeldsystemen, zonder voorafname op de invoering van statiegeld. Deze bepalingen voorkomen ongecoördineerde initiatieven.

Verder worden bestaande regels rond financiële bijdragen, toezicht en sancties vereenvoudigd en geactualiseerd. Bij het niet-behalen van de doelstellingen worden sanctieheffingen ingevoerd. Handhaving gebeurt via administratieve geldboetes, ten voordele van het personeelsbudget van de Interregionale Commissie voor de UPV.

Tot slot wordt de inwerkingtreding afgestemd op die van de Verordening. Artikel 40 van het wijzigend ISA fungeert als sleutelartikel voor deze overgang.

Een instemmingsdecreet is vereist om het wijzigend ISA uitvoerbaar te maken.

Deze nota gaat in op de adviezen van Minaraad, SERV en VTC, die werden ingewonnen na de eerste principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Dit dossier situeert zich binnen het beleidsveld Leefmilieu, en meer specifiek binnen het inhoudelijke structuurelement (ISE) Afval- en materialenbeleid.

Het wijzigend samenwerkingsakkoord geeft uitvoering aan de verplichtingen die voortvloeien uit de Europese Verordening 2025/40 betreffende verpakkingen en verpakkingsafval (PPWR). Deze verordening vervangt Richtlijn 94/62/EG en legt rechtstreeks werkende verplichtingen op aan de lidstaten en marktdeelnemers. De wijziging van het samenwerkingsakkoord is noodzakelijk om het Vlaamse en Belgische regelgevend kader in overeenstemming te brengen met deze Europese regelgeving.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De Inspectie van Financiën heeft gunstig advies (KS/2025003733) gegeven op 30 oktober 2025. Het akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor de Begroting is vereist.

Het akkoord van de minister van Begroting is gegeven op 1 december 2025.

Het dossier werd op 12 december 2025 voor de eerste keer principiële goedgekeurd door de Vlaamse regering.

VTC en Minaraad/SERV leverden hun advies respectievelijk op 13 januari en 11 februari 2026.

2 ADVIES MINARAAD, SERV EN VTC

Algemeen kan gesteld worden dat de adviezen zich positief uitspreken over het ontwerp.

A. MINARAAD EN SERV

De MINARAAD en SERV hebben een gezamenlijk consensusadvies opgesteld. De kernpunten van dit advies zijn als volgt samen te vatten.

- De Raden ondersteunen de harmonisatiedoelstellingen binnen het ISA en vragen om deze lijn ook tijdens de uitvoering te bewaken via passende controlemechanismen.
- De Raden vragen dat Vlaanderen op Europees niveau blijft inzetten op duidelijke en coherente regelgeving en erop toeziet dat de ambities van de PPWR behouden blijven.
- Daarnaast vragen de Raden om stakeholders vroeger en betekenisvol te betrekken en om lokale producenten en tewerkstelling te beschermen via een doeltreffende handhaving.
- Verder bepleiten de Raden een duidelijke rol voor de Interregionale Commissie voor UPV, in het bewaken van de reële kosten van inzamel en sorteeractiviteiten, met transparante besteding van middelen voor toezicht en handhaving.

- De Raden waarderen het juridisch kader voor statiegeld, maar vragen duidelijkheid over tijdslijnen, impact en de efficiënte realisatie van de inzameldoelstellingen.
- De Raden pleiten tot slot voor de herinvestering van heffingsmiddelen in preventie, een gedragen plan voor het verminderen van verpakkingsafval; ze vragen hierbij de garantie dat nieuwe systemen de werkdruk voor bedrijven niet disproportioneel zouden verhogen.

B. VTC

De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd:

- de rechtvaardigingsgrond opnemen in het Ontwerp, minstens in de memorie (luik 2);
- de verwerkingsverantwoordelijke toevoegen aan het Ontwerp (luik 4);
- de bewaartermijnen opnemen in het Ontwerp en deze verantwoorden in de memorie (luik 5).

C. VERWERKING ADVIEZEN

Advies MINARAAD en SERV

In verschillende opmerkingen verwijst het advies naar bepalingen die niet gewijzigd worden in het voorliggende samenwerkingsakkoord, of reeds onderdeel zijn van het bestaande samenwerkingsakkoord. Waar opmerkingen betrekking hebben op elementen die buiten de voorliggende wijziging van het samenwerkingsakkoord vallen, zien we geen noodzaak om de tekst aan te passen.

We benadrukken dat regionale bevoegdheden en aanvullende lokale reglementering worden behouden. Ook voor de vragen rond Europese coherentie, vroegere betrokkenheid, en interregionale harmonisatie geldt dat dit reeds wordt opgenomen in onze werking, zonder nood aan tekstwijzigingen.

Voor wat betreft handhaving en concurrentievervalsing, erkennen we het belang van een robuuste aanpak. We ijveren actief voor een versterking van handhaving via de Interregionale Commissie voor de UPV, maar de opbouw van personeelscapaciteit vergt tijd. Dit rechtvaardigt geen formele aanpassing aan het voorliggende ontwerp.

Met betrekking tot statiegeld ondersteunen we wél de vraag naar een positieve formulering rond 'openbare netheid' als doelstelling. Deze verduidelijking werd opgenomen in de tekst. De bijkomende vragen rond tijdslijnen, impact en stakeholderbetrokkenheid zijn valide, maar vereisen politieke keuzes en verdere uitvoering, niet met het voorliggende, wijzigende samenwerkingsakkoord.

De opmerkingen over de financiële lasten voor kleine ondernemingen kunnen niet worden vertaald naar een aanpassing van het samenwerkingsakkoord, omdat de PPWR een uniforme registratieregeling oplegt. Organisaties voor producentenverantwoordelijkheid (PRO's) kunnen evenwel zelf kiezen om kleine ondernemingen te ontzien, maar dit wordt niet wettelijk verplicht. Deze verduidelijking werd opgenomen in de artikelsgewijze commentaar.

Vragen over de rol van UPV-systemen in het materialenbeleid worden erkend maar horen niet thuis binnen het wijzigend ISA Verpakkingen. Hetzelfde geldt voor bijkomende analyses over materiaalverschuivingen of voedselverlies: relevant voor beleid, maar geen aanleiding tot tekstwijziging.

Tot slot wordt bevestigd dat Vlaanderen de middelen uit heffingen inzet voor acties rond preventie en hergebruik, waardoor ook hier geen aanpassing nodig is.

Advies VTC

De Vlaamse Toezichtcommissie concludeerde dat het voorliggende samenwerkingsakkoord voldoende waarborgen kan bieden voor de bescherming van persoonsgegevens, op voorwaarde dat drie elementen expliciet worden opgenomen: de rechtvaardigingsgrond voor de verwerking, de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke en de bewaartermijnen.

Deze aanbevelingen hebben we allemaal verwerkt in de nieuwe artikelen 38 en 39 van het voorliggende ontwerp. Zo wordt nu uitdrukkelijk verduidelijkt dat de verwerking van contact- en identificatiegegevens noodzakelijk is voor de vervulling van een taak van algemeen belang, namelijk het kunnen contacteren van producenten en gemachtigde vertegenwoordigers in het kader van registratie, goedkeuring en controle. Ook wordt de Interregionale Commissie voor de UPV duidelijk aangeduid als verwerkingsverantwoordelijke, zodat betrokkenen weten tot wie zij zich kunnen richten. Daarnaast is een maximale bewaartermijn van vijf jaar opgenomen en verantwoord, aansluitend bij de vijfjaarlijkse vernieuwing van producentenregistraties.

Andere opmerkingen van de VTC, zoals bijkomende maatregelen rond juistheid, transparantie, beveiliging en protocollen, worden meegenomen in de uitvoering en via bestaande verplichtingen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming, maar vereisen geen bijkomende aanpassing van het ISA zelf.

3 INHOUDELIJKE WIJZIGINGEN TEN AANZIEN VAN HET VOORSTEL VAN SAMENWERKINGSAKKOORD GOEDGEKEURD IN EERSTE LEZING

A. AANPASSING ARTIKELS

Preventiedoelstellingen

Op basis van de onderhandelingen tussen de drie gewesten en de betrokken stakeholders – in uitvoering van de regeringsbeslissing van 12/12/2025 – werd een aangepast voorstel uitgewerkt voor de preventiedoelstellingen. Dit voorstel houdt rekening met de bezorgdheden van de sector, maar behoudt tegelijk voldoende sturend vermogen om de doelstellingen effectief te kunnen realiseren. De Vlaamse overheid volgt via het beslissingsorgaan Verpakkingen van de Interregionale Commissie voor de UPV de evolutie van de uitvoering van de preventiedoelstellingen op, net als de inzet van de organisaties voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid op preventie, sensibilisering en het delen van goede praktijken.

Volgende aanpassingen werden hiervoor doorgevoerd aan het voorliggende ontwerp van samenwerkingsakkoord.

- Artikel 3:
 - o Aanpassing art. 3, §1/2 van het ISA:
 - Schrapen van de bepalingen die de preventiedoelstellingen per verpakkingsmateriaal vastleggen. De bepaling dat de reductie van de op de markt gebrachte verpakkingen niet mag worden gerealiseerd door loutere materiaalsubstitutie blijft behouden. Door de preventiedoelstellingen (-5% tegen 2030, -10% tegen 2035 en -15% tegen 2040) niet langer per afzonderlijk verpakkingsmateriaal op te leggen, sluit de tekst nauwer aan bij de Europese verpakkingsverordening. Deze aanpassing verhoogt de rechtszekerheid voor de betrokken actoren en versterkt de coherentie met het Europese kader.

- Aanpassing van de formulering van de doelstelling. Het artikel vertrekt niet langer van een individuele doelstelling per producent, maar van een algemene doelstelling die geldt voor de producenten als geheel. In de daaropvolgende leden wordt deze doelstelling nader uitgewerkt, met een onderscheid tussen producenten die niet zijn aangesloten bij een PRO en die de doelstelling individueel moeten behalen, en producenten die zijn aangesloten bij een PRO, waarvoor de doelstelling collectief geldt op het niveau van die PRO.
 - Bijkomend kunnen producenten en PRO's evenals producenten die geen beroep doen op een PRO, onderling afspraken maken om hun inspanningen op elkaar af te stemmen. Deze afspraken moeten worden gemeld aan de Interregionale Commissie voor de UPV.
 - Toevoeging inzake correctie voor wijzigingen in het ledenbestand. Voor de berekening van de collectieve doelstelling van een PRO worden de hoeveelheden in aanmerking genomen die op de Belgische markt zijn gebracht door de producenten die bij de PRO zijn aangesloten in het referentiejaar 2022 en in het jaar waarvoor de doelstelling wordt berekend. Deze berekening wordt gecorrigeerd in functie van de evolutie van het ledenbestand. De hoeveelheden die in 2022 op de Belgische markt zijn gebracht door producenten die sindsdien hun aansluiting hebben beëindigd, worden niet meegerekend, terwijl de hoeveelheden van producenten die sinds 2022 nieuw zijn toegetreden, bijkomend in rekening worden gebracht.
- Toevoeging nieuwe §1/3 in art. 3 van het ISA:
 - Er wordt bepaald dat PRO's het initiatief kunnen nemen tot het opstellen van een Pact, in overleg met de relevante belanghebbenden, met als doel bij te dragen aan het bereiken van de preventiedoelstellingen. Dit Pact wordt meegedeeld aan de Interregionale Commissie voor de UPV.
- Hernummering §1/4 in art. 3 van het ISA:
 - Door de invoeging van een nieuwe §1/3 wordt de bestaande §1/3 hernoemd tot §1/4.
- Artikel 9: Aanpassing art. 22/13 van het ISA:
 - §1: Aanpassing van het sanctiemechanisme. Er wordt bepaald dat de sanctie voor het niet behalen van de preventiedoelstelling enkel wordt opgelegd indien de nationale preventiedoelstelling voor België, zoals vastgesteld in de Europese verpackingsverordening, niet wordt gehaald. Dit houdt in dat een individuele producent of een PRO die zijn preventiedoelstelling niet behaalt, enkel aan een sanctie wordt onderworpen wanneer ook de nationale preventiedoelstelling niet wordt bereikt.
 - §1: Het artikel wordt aangepast om het in overeenstemming te brengen met de wijziging in artikel 3, waarbij de preventiedoelstellingen niet langer per materiaal afzonderlijk gelden.
 - §1: Er wordt bepaald dat PRO's, bij het niet behalen van de nationale preventiedoelstelling, aan het Beslissingsorgaan Verpakkingen kunnen vragen om te worden gehoord, met het oog op het toelichten van hun inspanningen en de geplande bijsturingen van het Pact in functie van het behalen van de preventiedoelstellingen. Op basis van het advies van het Beslissingsorgaan Verpakkingen kunnen de drie gewestregeringen bij unaniem besluit beslissen om de heffing geheel of gedeeltelijk kwijt te schelden.
 - §3: Verduidelijking toegevoegd dat de inkomsten uit de sanctieheffing wordt toegewezen aan de Gewesten volgens de verdeelsleutel bepaald in artikel 25 van het ISA.

Retributie voor producenten

Aanpassing Artikel 7 wijzigend ISA:

- Aanpassing art. 22/1 van het ISA:

- Toevoeging in §3 dat de maximale jaarlijkse retributie voor PRO's in het jaar 2026 200.000 EUR bedraagt. Dit is toegevoegd om rekening te houden met de financiële draagkracht van de PRO's, gelet op het feit dat de ledenbijdragen voor het jaar 2026 reeds bepaald werden.
- In de artikelsgewijze bespreking wordt verder verduidelijkt dat de retributie van 175 EUR per producent door de PRO niet verplicht moet doorgerekend worden aan individuele leden van de PRO.

Opstarttermijn nieuwe PRO's

Aanpassing Artikel 8 wijzigend ISA:

- Aanpassing art. 22/5, §4, 5° van het ISA: verduidelijking dat de opstarttermijn voor een PRO die voor het eerst activiteiten in België uitoefent, geen automatische vrijstelling inhoudt. De betrokken PRO moet aangeven voor welke specifieke bepalingen een opstarttermijn noodzakelijk is, en een planning voorleggen waaruit blijkt dat uiterlijk na afloop van de opstarttermijn, die maximaal vijf jaar bedraagt, aan alle bepalingen zal worden voldaan. De Interregionale Commissie voor de UPV beslist hierover via bijzondere voorwaarden en waakt over een gelijke behandeling van de PRO's.
- Aanpassing art. 22/6, §3 van het ISA: verduidelijking dat in het geval er een nieuwe PRO een goedkeuring aanvraagt, de verschillende PRO's gelijk behandeld moeten worden.

Indexering van 'halve euro' bijdrage

Aanpassing Artikel 9 wijzigend ISA:

- Aanpassing art.22/9, §1 van het ISA: het bedrag van de bijdrage die PRO's voor verpakkingafval van huishoudelijke oorsprong moeten betalen ter financiering van het beleid van de gewesten inzake afvalpreventie- en afvalbeheer, werd aangepast naar 74 eurocent per inwoner per jaar (voorheen 73 eurocent). De basisindex wordt voortaan bepaald op het consumptieprijsindexcijfer van december 2025 (basisjaar 2013). Dit nieuwe basisjaar (voorheen 2004) wordt ingevoerd omdat de index periodiek wordt 'reset' om prijsstijgingen overzichtelijk te houden en aan te sluiten bij het actuele consumptiepatroon.

Recyclagedoelstellingen

- Artikel 9: Aanpassing art. 22/14 van het ISA:
 - §2: Verduidelijking toegevoegd dat de inkomsten uit de sanctieheffing wordt toegewezen aan de Gewesten volgens de verdeelsleutel bepaald in artikel 25 van het ISA.

Aanpassingen om ontwerp in lijn te brengen met het intussen goedgekeurde ISA UPV/zwerfvuil

Aanpassing Artikel 1:

- Aanpassing art. 1, §1

Aanpassing Artikel 9:

- Aanpassing art. 22/10, §1
- Aanpassing art. 22/11, §1
- Aanpassing art. 22/12, §2

Aanpassing Artikel 18:

Aanpassing art. 26/1, §1, 15°.

Minimale kader voor statiegeld

Aanpassing Artikel 11 wijzigend ISA:

- Aanpassing art. 22/16, §3 betreffende de voorwaarden van het statiegeldsysteem:
 - In lijn met het advies van MINA-raad en SERV is het tweede punt aangepast waarbij de invloed van het statiegeldsysteem op de openbare netheid positief wordt uitgedrukt.
 - Aanpassing van het vierde punt rond de terbeschikkingstelling en verwerking van het via het statiegeldsysteem ingezamelde verpakkingafval, naar aanleiding van opmerkingen van de Europese Commissie in het kader van de TRIS-procedure. De

oorspronkelijke formulering “kosteloos ter beschikking gesteld van het bestaande inzamelsysteem” kon de indruk wekken dat het materiaal automatisch en gratis aan Fost Plus ter beschikking moest worden gesteld. De tekst wordt verduidelijkt om te bevestigen dat het statiegeldsysteem integraal deel uitmaakt van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor huishoudelijk verpakkingsafval en geen alternatief vormt voor dit stelsel, maar een specifieke inzamelmethode ervan is.

De systeembeheerder van het statiegeldsysteem sluit een overeenkomst met de PRO(s) voor huishoudelijk verpakkingsafval over de overdracht en verwerking van het ingezamelde materiaal. Dit verpakkingsafval wordt in principe ter beschikking gesteld van en verwerkt binnen het bestaande inzamel- en verwerkingssysteem dat door deze PRO(s) wordt georganiseerd en gefinancierd, teneinde een hoogwaardige en lokale sortering en recyclage, met inbegrip van “bottle-to-bottle”-recyclage, te waarborgen. De overdracht gebeurt volgens billijke financiële voorwaarden die tussen de betrokken partijen worden overeengekomen.

Enkel indien en voor zover het uitvoerend samenwerkingsakkoord daarin uitdrukkelijk voorziet, kan van dit principe worden afgeweken, op voorwaarde dat de systeembeheerder gelijkwaardige garanties kan bieden op het vlak van hoogwaardige en lokale sortering en recyclage. Het uitvoerend samenwerkingsakkoord zal deze mogelijkheid en de bijhorende voorwaarden nader bepalen.

Deze formulering laat toe dat de organisatie van de materiaalstromen binnen het statiegeldsysteem verschillende vormen kan aannemen, waaronder samenwerking met een bestaande PRO of de oprichting van een eigen PRO door de drankenproducenten. In dat laatste geval neemt de nieuw opgerichte PRO, conform het ISA, de volledige verantwoordelijkheid op zich voor alle verplichtingen inzake producentenverantwoordelijkheid, waaronder het behalen van de preventie- en recyclagedoelstellingen, het afsluiten van de vereiste contracten en het dragen van de bijhorende financiële lasten.

- Aanpassing art. 22/17, §2 betreffende de voorwaarden van het statiegeldsysteem:
 - o Schrappen van het derde punt aangezien deze bepaling overbodig is geworden door de nieuwe tekst in het vierde punt van §3 van artikel 22/16.

Verwerking van persoonsgegevens

Aanpassing Artikel 26 wijzigend ISA:

- § 1 en §2: Toevoeging van een nieuw ISA artikel 38 en 39 rond de verwerking van persoonsgegevens, op basis van het advies van VTC en de Gegevensbeschermingsautoriteit. Het gaat specifiek over de contactgegevens van natuurlijke personen die optreden als producent of als gemachtigd vertegenwoordiger binnen de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. De verwerking van de persoonsgegevens in het kader van de toepassing van het ISA is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang, zoals bedoeld in artikel 6, lid 1, e) van de algemene verordening gegevensbescherming. Het gaat daarbij om het kunnen contacteren van producenten en vertegenwoordigers om de juistheid van de ingediende informatie te controleren in het kader van registratie en goedkeuringsprocedures;
- §3: doordat in § 1 en §2 nieuwe artikels 38 en 39 worden ingevoegd, wordt in §3 het artikelnummer gewijzigd naar een nieuw artikel 40 in plaats van artikel 38.

4 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorliggende ISA creëert de onderstaande **vaste** jaarlijkse ontvangsten bij diverse overheidsinstellingen.

- **Retributies: jaarlijks +/- € 1,0 miljoen (aandeel Vlaanderen) (nieuw)**

De oprichting en het beheer van het producentenregister, zoals voorzien in artikel 22/1 van het ISA, brengt een aantal structurele taken met zich mee voor de Interregionale Commissie voor de UPV. Deze taken omvatten onder meer de ontwikkeling en het onderhoud van een digitaal registratiesysteem, de verwerking en monitoring van gegevens, en het toezicht op de naleving van de registratieverplichtingen.

Het akkoord voorziet in een systeem van retributies die worden aangerekend aan producenten en PRO's. Deze retributies zijn bedoeld om de administratieve kosten, softwareontwikkeling, inspectiekosten en monitoring te dekken. De opbrengsten van deze retributies komen rechtstreeks toe aan de Interregionale Commissie voor de UPV en vormen een belangrijke bron van autofinanciering voor haar werking. Voor de Vlaamse overheid betekent dit dat de structurele financieringsbehoefte voor deze taken beperkt blijft, aangezien de kosten grotendeels worden gedragen door de betrokken marktdeelnemers via het retributiesysteem.

Voor het jaar 2026 wordt het maximumbedrag herleid tot 200.000 EUR, om rekening te houden met de financiële draagkracht van de PRO's, gelet op het feit dat de ledenbijdragen voor het jaar 2026 reeds bepaald werden.

- **Financiële bijdragen aan het beleid van de Gewesten en het beheer van zwerfvuil: jaarlijks +/- € 5 miljoen (bestaande bijdrage)**

Het ISA bevestigt de voortzetting van de reeds bestaande financiële verplichtingen voor PRO's, die bijdragen aan de financiering van het gewestelijk beleid inzake preventie en beheer van verpakkingsafval: enerzijds wordt voor huishoudelijk verpakkingsafval een heffing opgelegd van €0,74 per inwoner per jaar. Dit betreft een loutere indexering van de heffing van €0,5 per inwoner, ingevoerd via het ISA van 2008 (halve euro). Anderzijds geldt een heffing voor bedrijfsmatig verpakkingsafval van €0,04 per inwoner per jaar, ingevoerd via het ISA UPV/zwerfvuil. Beiden worden jaarlijks geïndexeerd volgens de consumptieprijnsindex.

Voor Vlaanderen betekenen deze bijdragen een structurele en recurrente financieringsstroom. De middelen kunnen door het Vlaamse Gewest worden ingezet voor diverse beleidsdoelen, waaronder preventie, hergebruik, bestrijding van zwerfvuil, verbetering van inzameling en verwerking, controle, rapportering en stimulering van hoogwaardige verwerking. De concrete bestemming van de middelen wordt door het Gewest bepaald, in overleg met de PRO's. Deze heffingen bieden Vlaanderen een stabiele basis voor de uitvoering van het verpakkingsbeleid en maken het mogelijk om beleidsmatig te sturen op effectiviteit, innovatie en samenwerking met de sector.

- **Zwerfvuilheffing: jaarlijks € 46,4 miljoen (bestaande heffing)**

De bestaande zwerfvuilheffing voor de producenten van verpakkingen in het zwerfvuil, zoals eerder opgenomen in het ISA UPV en zwerfvuil, waren reeds geïntegreerd in het ISA verpakkingen en worden in het wijzigend ISA ongewijzigd overgenomen.

Daarnaast creëert het ISA ook nog mogelijk volgende **variabele** jaarlijkse ontvangsten bij diverse overheidsinstellingen:

- **Heffing bij het niet halen van de preventiedoelstellingen (nieuw):**

Vanaf 2030 wordt een heffing opgelegd aan PRO's en aan individuele producenten die geen beroep doen op een PRO, wanneer zij hun preventiedoelstellingen inzake verpakkingsafval niet behalen én wanneer tevens de nationale preventiedoelstelling voor België, conform de verpakkingsverordening, niet wordt gehaald. De heffing wordt berekend op basis van het verschil tussen het tonnage eenmalige verpakkingen in 2022 en het gerealiseerde tonnage in respectievelijk 2030, 2035 en 2040, met oplopende reductiedoelstellingen van 5%, 10% en 15%. Dit zijn de reductiedoelstellingen die overgenomen zijn vanuit de Europese verordening. Elk ton tekort resulteert in een boete van €50. Om administratieve redenen is de heffing niet

verschuldigd als het berekende bedrag lager is dan €150. Als het berekende bedrag hoger is dan €150 maar lager dan €250, bedraagt de heffing €250 euro.

De PRO kan deze heffing vermijden door:

- Tijdig te voldoen aan de preventiedoelstellingen;
- Haar aangesloten producenten aan te zetten tot gedragsverandering en circulaire ontwerpkeuzes;
- Investerings in alternatieve systemen zoals herbruikbare verpakkingen.

Zoals bepaald in artikel 9 van het wijzigend ISA kunnen PRO's vragen om door het Beslissingsorgaan Verpakkingen te worden gehoord om hun inspanningen en geplande bijstellingen van het Pact, in functie van het behalen van de preventiedoelstellingen, toe te lichten. Op basis van een advies van het Beslissingsorgaan Verpakkingen kunnen de drie gewestregeringen unaniem beslissen om de heffing geheel of gedeeltelijk kwijt te schelden.

Individuele producenten die buiten een PRO opereren, dragen individuele verantwoordelijkheid voor het behalen van de preventiedoelstellingen. Een financiële heffing wordt ook hier enkel opgelegd indien de nationale preventiedoelstelling ook niet wordt behaald.

- **Heffing bij het niet halen van de recyclagedoelstellingen (nieuw):**

PRO's die de recyclagedoelstellingen inzake verpakkingsafval niet behalen, zijn een heffing verschuldigd van €50 per aangevatte ton waarvoor de doelstelling niet wordt gehaald.

Bij herhaalde niet-naleving wordt de heffing stapsgewijs verhoogd:

- €100 per ton bij een tweede opeenvolgend jaar van niet-naleving;
- €150 per ton vanaf het derde opeenvolgende jaar.

De Vlaamse overheid ontvangt haar aandeel in beide heffingen via de Interregionale Commissie voor de UPV, die instaat voor de berekening en communicatie van de verschuldigde bedragen per gewest. De middelen van beide heffingen dienen ter financiering van het Vlaamse beleid inzake preventie en beheer van verpakkingsafval.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Op heden bestaat het Permanent Secretariaat van de Interregionale Commissie voor de UPV (vandaag nog 'Interregionale Verpakkingscommissie') uit ambtenaren en personeelsleden die ter beschikking worden gesteld door de verschillende gewestregeringen. Deze wijziging van het ISA voorziet dat het Permanent Secretariaat ook een eigen personeelsbestand krijgt. Dit is nodig om tegemoet te komen aan het grotere takenpakket van het Permanent Secretariaat. De personeelsleden zullen worden aangeworven op basis van een arbeidsovereenkomst, op basis van functieomschrijvingen die vooraf goedgekeurd moeten worden door het Beslissingsorgaan. Het aantal leden dat ter beschikking van het Permanent Secretariaat kan worden gesteld door de gewestregeringen, wordt begrensd door een maximum om een onevenwichtige terbeschikkingstelling tussen de gewesten te vermijden.

Voor Vlaanderen betekent dit een structurele personeelsbijdrage die vanaf begrotingsjaar 2026 via een aparte begrotingslijn wordt ingeschreven. Het basisbedrag van €3.000.000, overeenstemmend met een personeelsbestand van 34 VTE (voor de 3 gewesten samen), staat ingeschreven in de tekst en wordt jaarlijks geïndexeerd en aangepast op basis van loonevoluties.

Het personeelsbudget van de Interregionale Commissie voor de UPV wordt grotendeels gefinancierd door de eigen inkomsten van de Interregionale Commissie voor de UPV (zogenaamde “autofinanciering”), met name door de inkomsten die voortvloeien uit de retributies aangerekend aan de PRO’s en producenten, en anderzijds ook door inkomsten uit de handhaving van het ISA. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de mate waarin de UPV voor specifieke afvalstromen reeds interregionaal is geregeld (via een uitvoerend samenwerkingsakkoord per materiaalstroom, conform het ISA UPV/zwervuul). Indien nodig wordt het personeelsbudget verder gefinancierd met bijdragen die rechtstreeks voortvloeien uit de algemene uitgavenbegroting van elk van de gewesten. Bij het berekenen van het aandeel dat Vlaanderen bijkomend moet financieren, wordt rekening gehouden met een verdeelsleutel tussen de gewesten en alsook met ambtenaren of personeelsleden die door de Vlaamse overheid ter beschikking worden gesteld aan het Permanent Secretariaat van de Interregionale Commissie.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het aangepaste ISA heeft belangrijke implicaties voor lokale besturen, in het bijzonder in het kader van de inzameling en verwerking van huishoudelijk verpakkingsafval. De Verordening bevestigt en versterkt het principe van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid, waarbij producenten instaan voor de volledige levenscyclus van de verpakkingen die zij op de markt brengen. Dit betekent concreet dat de totale en reële kosten van de inzameling en verwerking van huishoudelijke verpakkingen volledig gedragen worden door de producenten, via de PRO’s.

5 VERDER TRAJECT

Het voorontwerp van decreet wordt voorgelegd aan de Vlaamse regering voor een 2e principiële goedkeuring, waarna het voor advies aan de Raad van State wordt voorgelegd.

6 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan bovengenoemd ontwerp van samenwerkingsakkoord en aan de bijbehorende memorie van toelichting;
- 2° haar principiële goedkeuring te hechten aan het voorontwerp van decreet tot instemming met het Samenwerkingsakkoord tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de wijziging van het Interregionaal Samenwerkingsakkoord Verpakkingsafval;
- 3° de Vlaamse Minister van omgeving en landbouw te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;
- 4° de Vlaamse minister van omgeving en landbouw te gelasten om bij de Europese Commissie te bepleiten dat in de berekeningsmethode voor de (selectieve) inzamelgraad van blik rekening gehouden wordt met alle potentiële inzamelstromen.

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS

BIJLAGEN

1. Voorontwerp van instemmingsdecreet
2. Memorie van toelichting bij dit voorontwerp van instemmingsdecreet
3. Samenwerkingsakkoord tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 4 november 2008 betreffende de preventie en beheer van verpakkingsafval
4. Memorie van toelichting bij dit samenwerkingsakkoord
5. Artikelsgewijze bespreking van dit samenwerkingsakkoord
6. Advies Minaraad en SERV
7. Advies VTC